

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR-4101-05-02/2013

P/13/168

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/168 – Zagospodarowanie osadów powstających w oczyszczalniach ścieków komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler/Kontrolerzy]	Andrzej Konury, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 84998 z dnia 25.04.2013 r. Grzegorz Niemczyk, specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 86957 z dnia 8.05.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4, upoważnienie do kontroli)
Jednostka kontrolowana	Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Kątach Wrocławskich (dalej: „ZGK” lub „Spółka”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Koźmiński – Prezes Zarządu Spółki. (dowód: akta kontroli str. 5, uchwały rady nadzorczej Spółki)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność ZGK Sp. z o.o. w Kątach Wrocławskich w latach 2011-2012 w zakresie zagospodarowania osadów powstających w oczyszczalni ścieków komunalnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W uzasadnieniu oceny ogólnej, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na nieprawidłowości stwierdzone w zakresie kontrolowanej działalności polegające na: [1] niewykonywaniu ważenia wytworzonych osadów na terenie oczyszczalni oraz wpisywaniu w kartach ewidencji ilości wytworzonych osadów w sposób szacunkowy; [2] przeprowadzanie badań wytworzonych osadów z częstotliwością mniejszą niż cztery razy w miesiącu; [3] nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji dotyczącej powierzchni, na której zastosowano osady ściekowe do celów rolniczych; [4] nierzetelnym dokumentowaniu w kartach przekazania odpadu miejsca ich stosowania oraz identyfikacji środków transportu odbierającego osady. Powyższe nieprawidłowości naruszały postanowienia określone ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach² oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych³, jednakże nie powodowały zasadniczych odstępstw od zasad gospodarowania osadami.

Natomiast pozytywnie oceniono terminowość sporządzanej dokumentacji, uzyskiwanie stosownych zezwoleń na dokonanie rekultywacji terenu po byłym wysypisku odpadów.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.- obowiązywała do dnia 23 stycznia 2013 r.

³ Dz. U. Nr 137, poz. 924

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ewidencjonowanie osadów ściekowych, realizacja obowiązków sprawozdawczych

Opis stanu faktycznego

Roczna ilość produkowanych odpadów innych niż niebezpieczne w latach 2011 - 2012 wyniosła w kolejności 828,48 Mg oraz 575,57 Mg, nie przekraczała 5000 Mg w roku kalendarzowym i w myśl art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach⁴ niewymagane było ubieganie się o wydanie decyzji administracyjnej w zakresie ich wytwarzania i zagospodarowania.

ZGK składając w trybie art. 17 ust. 2 pkt. 2 ustawy o odpadach Staroście Powiatu wrocławskiego informacje o wytworzonych odpadach oraz sposobie ich zagospodarowania (z dnia 27 października 2004 r. oraz z dnia 17 maja 2011 r.) określił m. in., że jako podmiot realizujący zadania w zakresie zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, będzie produkował ustabilizowane komunalne osady ściekowe (kod odpadów 19 02 05) w ilości 400 Mg rocznie. W omawianej informacji podano, że wytworzone osady zostaną zagospodarowane poprzez magazynowanie na składowisku odpadów komunalnych w Sośnicy, a następnie wykorzystane na cele rekultywacji składowiska odpadów (w latach 2010–2012) i rozprowadzanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszania gleby (od 2012 r.)

Stwierdzono, że w latach 2011 – 2012 Zakład Gospodarki Komunalnej prowadził ewidencję dotyczącą wytwarzania osadów, karty przekazania osadów jak i zbiorcze zestawienia. Wymienione dokumenty zawierały wszystkie informacje określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów⁵. I tak: w sporządzonych w 2011 r. kartach ewidencji osadów ich masę w karcie nr 1 wykazano jako produkcję miesięczną wytworzoną w miesiącach styczeń- marzec a w pozostałych 9 miesiącach - za kwiecień - grudzień. Na kartach brak było dat ich sporządzenia. Również w 2012 r. masę wytwarzanych osadów wykazano zbiorczo. W karcie ewidencji nr 2 ujęto osady z lutego i marca, w karcie nr 01/2012 za kwiecień – wrzesień w karcie nr 3, 4 i 10 za październik, listopad i grudzień.

W sprawdzonych 12 kartach przekazania osadów za lata 2011 – 2012 w 3 z nich (nr 1 i 2 z 2012 r. oraz 1/2012) wystąpiły braki zapisów dotyczące numeru rejestracyjnego pojazdu, który wykorzystywany był do ich przewozu. W karcie przekazania osadu nr 1/2012 ZGK z dnia 18 października 2012 r. odnotowała, że przekazała Spółce ROLKAR łącznie 381 Mg osadu. W karcie nie dokonano wpisu dotyczącego miejsca przeznaczenia osadu jak i numerów rejestracyjnych pojazdów wywożących osad ze składowiska osadu. Tym samym nie zostały spełnione wymogi określone ww. rozporządzeniu MŚ z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów w zakresie sporządzania załącznika nr 5. Zapis dotyczący miejsca zastosowania osadu zawarty został w załączniku nr 2 w części ujmującej stosowanie komunalnych osadów ściekowych.

Postępowanie z osadami powstającymi w procesie oczyszczania ścieków było zgodne z Instrukcją obsługi i eksploatacji oczyszczalni ścieków oraz składanymi Staroście Wrocławskiemu informacjami dotyczącymi wytwarzania odpadów.

⁴ Dz. U. z 2010 r. nr 185 poz. 1243 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 248, poz. 1673

Spółka terminowo przekazywała Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego zbiorcze zestawienia danych dotyczących gospodarki odpadami za lata 2011 i 2012 (przy pismach z dnia 5 marca 2012 r. i dnia 12 marca 2013 r.) wypełniając terminowo obowiązek sprawozdawczy. Nie stwierdzono różnic pomiędzy ilością wykazaną w zestawieniu zbiorczym kart ewidencji osadów ściekowych z danymi wykazanymi w załączniku nr 2 dotyczącym sporządzania i przekazywania zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami⁶.

Ustalono, że ZGK nie prowadził rzetelnej dokumentacji dotyczącej powierzchni, na której w 2012 r. zastosowano osad ze ścieków komunalnych stosowanych na cele rolnicze - co naruszało przepis art. 43 ust. 1b ustawy o odpadach. W sprawozdaniu rocznym wykazano powierzchnię zastosowania osadu do nawiezenia areálu 35,36 ha (działki o powierzchni całkowitej 56,5 ha) nie wykonując na tę okoliczność dokumentacji związanej z wyznaczeniem obszaru, na którym stosowano osad.

[...]7, główny specjalista ds. kanalizacji i oczyszczalni ścieków wyjaśnił, że powierzchnię nawiezoną osadem ustalono stosując przelicznik wynikający z zaleceń sporządzonych do stosowania na danej działce, a wynikających z ilości suchej masy zastosowanego osadu (106,4 Mg) z dawką na 1 ha (3 Mg).

Dowód: akta kontroli str.8 – 21 – informacje o wytworzonych odpadach innych niż niebezpieczne, 66 – 94 – karty ewidencji komunalnych osadów ściekowych oraz karty przekazania odpadów.126 – 140 – informacje do Marszałka Województwa Dolnośląskiego, 142 – protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia.

**Ustalone
nieprawidłowości**

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie ewidencjonowania osadów ściekowych oraz realizacji obowiązków sprawozdawczych stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji dotyczącej powierzchni, na której w 2012 r. zastosowano osad ze ścieków komunalnych stosowanych na cele rolnicze, co mogło być przyczyną sporządzania nierzetelnych rocznych zestawień przekazywanych do Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenie pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości wywiązywanie się przez Spółkę z obowiązków związanych z ewidencjonowaniem osadów ściekowych oraz realizacją obowiązków sprawozdawczych dotyczących wytworzonych osadów. Nieprawidłowość polegała na nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji dotyczącej powierzchni, na której w 2012 r. zastosowano osad ze ścieków komunalnych stosowanych na cele rolnicze.

2. Postępowanie z wytworzonymi osadami ściekowymi na terenie oczyszczalni

**Opis stanu
faktycznego**

Oczyszczalnia ścieków eksploatowana przez ZGK w Kątach Wrocławskich (w Jurczycach) obsługiwała mieszkańców gminy o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej 13 600 osób. W analizowanym okresie liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego zwiększyła się z 10 197

⁶ Dz. U. Nr 152, poz. 1740

⁷ Wyłączono dane osobowe. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6.09.2001 r. o dostępie informacji publicznej (Dz.U. nr.112, poz.1198 ze zm.).

w 2011 r. do 11 475 w 2012 r. zaś obsługiwanych przez tabor asenizacyjny uległa zmniejszeniu z 3 250 do 2 265.

Zaewidencjonowane w książce eksploatacji oczyszczalni ilości oczyszczonych ścieków w ciągu roku wynosiły w analizowanych okresach odpowiednio 697 tys. m³ w 2011 r. i 703,4 tys. m³ w 2012 r. W wyniku procesu technologicznego następowało odwodnienie osadów i ich stabilizacja. Po mechanicznym zagęszczeniu otrzymano w 2011 r. 790,2 Mg osadów, co w przeliczeniu na suchą masę wynosiło 168 Mg a w 2012 r. odpowiednio 489 Mg i 137 Mg.

Według zapisu ewidencji w 2011 r. wytworzone osady zostały w całości zagospodarowane w danym roku a na koniec 2012 r. składowano na terenie oczyszczalni 73 Mg.

Średnie uwodnienie osadów po mechanicznym odwodnieniu kształtowało się na poziomie 20%.

Całość osadów wytworzonych w analizowanym okresie w oczyszczalni została zagospodarowana na cele rolnicze lub w celu rekultywacji gruntów, zgodnie z potrzebami wynikającymi z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Nie wystąpiły sytuacje wytworzenia osadów, które zostały poddane unieszkodliwieniu i nie nadawały się do zastosowania w rolnictwie.

Jak wynika z powyższego, masa osadów wytworzona w oczyszczalni w 2012 r. zmniejszyła się w stosunku do masy osadów wytworzonych w 2011 r. o 38,1%, jeżeli chodzi o masę osadów ustabilizowanych i zagęszczonych po procesie mechanicznego odwodnienia, i o 18,5%, jeżeli chodzi o masę osadów w przeliczeniu na suchą masę.

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu ZGK Janusz Koźmiński: „(...) Rok 2011 był pierwszym rokiem po zakończonej gruntownej modernizacji. Po modernizacji na dnie osadników, reaktorów oraz rurociągów pozostała znaczna ilość osadów które należało odprowadzić dla zapewnienia prawidłowej pracy obiektu. Dodatkowo w wyniku eksploatacji w roku 2011 r. zauważono iż lepsze wyniki jeżeli chodzi o jakość ścieków oczyszczonych uzyskuje się przy większym stężeniu suchej masy w reaktorze biologicznym, dlatego w 2012 r. zmniejszono ilość odprowadzanego układu. Nie bez znaczenia pozostał również fakt, że do 2011 r. Spółka prowadziła rekultywację swojego składowiska odpadów co minimalizowało koszty utylizacji oraz upraszczało procedury związane z zagospodarowaniem osadu.”

Ponadto w sprawie 73,0 Mg masy osadów niezagospodarowanych w 2012 r. i magazynowanych na terenie oczyszczalni na dzień 31 grudnia 2012 r. Prezes Zarządu ZGK Janusz Koźmiński wyjaśnił, że sytuacja ta była spowodowana przeznaczeniem zgromadzonych osadów na cele rolnicze, a technologia produkcji rolnej umożliwia wykorzystanie tych osadów dopiero od sierpnia.

Przeprowadzone w dniu 15 maja 2013 r. oględziny terenu oczyszczalni i składowiska osadów wykazały, że wytwarzany w trakcie procesu oczyszczania ścieków, osad był odprowadzany z poziomu osadników wstępnych i dalej poprzez osadniki wtórne do zagęszczacza osadów. Zagęszczony osad był następnie przemieszczany pompą do stacji mechanicznego odwadniania osadów, gdzie z prasy mechanicznej podajnikiem ślimakowym transportowany był do kontenera. Dla polepszenia procesu odwadniania przed wprowadzeniem do prasy osad mieszany był z polielektrolitem. Stabilizacja chemiczna odwodnionych osadów następowała podczas przemieszczania z prasy do kontenera poprzez wapnowanie wapnem palonym. Napelnione kontenery przewożono do magazynu osadu.

Magazyn osadu stanowiło wydzielone miejsce o podłożu betonowym (nie zadaszone), ogrodzone z 3 stron betonowymi płytami. W magazynie osadu odwodnionego znajdował się 1 kontener KP-7 z osadem. Nie stwierdzono nadmiernych zapasów osadów ściekowych. W ciągu technologicznym jak i na terenie oczyszczalni nie było wagi przeznaczonej do ważenia osadów. Miejsce składowania osadów znajdowało się ok. 300 m od terenu oczyszczalni, przy zbiorniku retencyjnym ścieków. Był to teren (plac) otwarty (bez zadaszenia) z nieutwardzonym niewyrównanym podłożem. Na terenie składowiska magazynowane były osady podlegające rozmywaniu i rozmiękczeniu przez wody opadowe. W nierównościach terenu zgromadzone były ciekłe osady – co świadczyło, że brak było drenażu odcieków z osadów. Teren składowiska osadów był ogrodzony, brama zamykana na kłódkę. Na terenie składowiska osadów nie było wagi przeznaczonej do ważenia osadów.

Oczyszczalnia nie była wyposażona w wagę do kontroli wytworzonych i wywożonych osadów ściekowych. Wykazane w kartach ewidencji osadów ilości wykazywano jako szacunki wynikające z dokonanych pomiarów gęstości (uwodnienia) co należy uznać za działanie nieprawidłowe.

Jak wyjaśnił Prezes ZGK, osad odwodniony wywożony z terenu oczyszczalni na cele rekultywacji lub do wykorzystania rolniczego ważony był na wadze należącej do przedsiębiorstwa Ceramika sp. z o.o.⁸ zlokalizowanej w miejscowości Sośnica.

W analizowanym okresie dokonano 2 krotnego badania osadów ściekowych dla potrzeb oceny możliwości jego wykorzystania na cele nieprzemysłowe. Było to niezgodne z § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia koś⁹, wg którego badania metodami referencyjnymi komunalnych osadów ściekowych przeprowadza się z częstotliwością zależną od obciążenia oczyszczalni ścieków, wyrażonego liczbą równoważnych mieszkańców (RLM) w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, ze zm.⁶), nie rzadziej niż raz na cztery miesiące - przy RLM powyżej 10 000 do 100 000.

W sprawie niewykonania badań przez OŚKW w zalecanej liczbie Prezes ZGK Janusz Koźmiński wyjaśnił, że: *„W związku z brakiem przemysłu w gminie Kąty Wrocławskie, osady wytwarzane na oczyszczalni ścieków nie wykazują obecności metali ciężkich, a ich skład jest stały. W związku z powyższym w latach 2011 – 2012r. przeprowadzono po jednym badaniu osadów.”*

Badanie na zlecenie ZGK przeprowadził Instytut Ochrony Środowiska Oddział we Wrocławiu w kwietniu 2011 r. i lutym 2012 r. Osad ściekowy z oczyszczalni poddano analizie fizyczno-chemicznej w zakresie określonym w rozporządzeniu koś. Badanie wykonano zgodnie z metodami referencyjnymi określonymi w załączniku nr 4 do rozporządzenia koś (w raporcie nie wymieniono konkretnych metod referencyjnych, które zostały zastosowane w badaniach).

Przedmiotem badań były próby osadu ściekowego pobranego na OŚKW i dostarczonego przez ZGK we własnym zakresie w dniach 15 marca 2011 r. oraz 26 stycznia 2012 r. W przedmiotowych raportach nie zamieszczono informacji na temat poboru i dostarczenia próby osadów do badań.

Instytut Ochrony Środowiska Oddział we Wrocławiu nie posiadał akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywane badania.

⁸ Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Ceramika” sp. z o.o. w Sośnicy

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U. Nr 137, poz. 924)

Jak wyjaśnił Prezes ZGK Janusz Koźmiński, poboru próby dokonał pracownik ZGK, przeszkolony w zakresie poboru próbek ścieków komunalnych.

Z uwagi na brak protokołów pobrania próbek do badań, nie można stwierdzić czy proces ten odbył się zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia koś, co może świadczyć o braku rzetelności przeprowadzonych badań osadów ściekowych.

Analizy przebadanych próbek osadu ściekowego nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych ilości bakterii i pasożytów jelitowych oraz zawartości metali ciężkich.

W obu sporządzonych przez Instytut Ochrony Środowiska raportach stwierdzono, że:

- osad z oczyszczalni spełniał wymogi określone w rozporządzeniu koś, w zakresie badanych i normowanych wskaźników fizyczno-chemicznych,
- w badanym osadzie nie stwierdzono obecności bakterii z rodzaju Salmonella oraz żywych jaj pasożytów jelitowych,
- osad spełniał warunki sanitarne określone w rozporządzeniu koś.

W latach 2011 - 2012 nie dokonywano badania każdej partii osadów do stosowania na gruntach przed wywiezieniem (rolnictwo, rekultywacja gruntów). Stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia koś, przy stosowaniu komunalnych osadów ściekowych na gruntach dawkę osadu ustala się oddzielnie dla każdej zbadanej objętości komunalnego osadu ściekowego, na podstawie wyników badań reprezentatywnych próbek komunalnego osadu ściekowego. Stanowiło to naruszenie art. 43 ust. 3 ustawy o odpadach: *Wytwórca komunalnych osadów ściekowych jest obowiązany do przekazywania właścicielowi, dzierżawcy lub innej osobie władającej nieruchomością, na której komunalne osady ściekowe mają być stosowane, wyników badań oraz informacji o dawkach tego osadu, które można stosować na poszczególnych gruntach.*

Prezes Zarządu ZGK Janusz Koźmiński wyjaśnił, że w tej sytuacji bazowano na badaniach osadów wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska Oddział we Wrocławiu, jednorazowo w 2011 r. i 2012 r.

Dowód: akta kontroli str.22 – zestawienie dot. ilości mieszkańców, ilości oczyszczonych ścieków i kierunki zagospodarowania, 23 – notatka służbowa z dnia 15 maja 2013 r., 24 – 27 – instrukcja odprowadzania ścieków i wywozu osadów ściekowych, 28 29 – notatka służbowa z dnia 26 maja 2013 r., 30 – 40 – wyniki badania osadów ściekowych dla potrzeb oceny możliwości wykorzystania na cele nieprzemysłowe, 41- 43 – oświadczenie Instytutu Ochrony Środowiska Oddział we Wrocławiu oraz zlecenia, 44 – 49 – oświadczenie osoby dokonującej poboru prób oraz dokumentacja ze szkolenia i zakres obowiązków, 50 -58 – protokół oględzin, 59 – 65 – wyjaśnienia prezesa ZGK., 142 – wyjaśnienia M.Buczka.

**Ustalone
nieprawidłowości**

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie postępowania z wytworzonymi osadami ściekowymi na terenie oczyszczalni stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na terenie oczyszczalni ścieków nie było urządzeń wagowych do kontrolnego ważenia wytworzonych osadów ściekowych – do kart ewidencji osadów wpisywano ilości obliczone szacunkowo.
2. W nierównościach terenu oczyszczalni zgromadzone były ciekłe osady – co świadczyło, że brak było drenażu odcieków z osadów.
3. Niezachowano wymaganej § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia koś częstotliwości wykonywania analiz chemiczno-mikrobiologicznych osadów ściekowych do wykorzystania do celów nieprzemysłowych.

4. Nie dokonywano badania każdej partii osadów do stosowania na gruntach przed wywiezieniem stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia koś¹⁰, w myśl którego przy stosowaniu komunalnych osadów ściekowych na gruntach dawkę osadu ustala się oddzielnie dla każdej zbadanej objętości komunalnego osadu ściekowego, na podstawie wyników badań reprezentatywnych próbek komunalnego osadu ściekowego,

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność ZGK sp. z o.o. w zakresie postępowania z wytworzonymi osadami ściekowymi na terenie oczyszczalni.

3. Zagospodarowanie osadów ściekowych

Opis stanu
faktycznego

Wszystkie wytworzone osady w oczyszczalni w Jurczycach zostały stosownie do zapisów postanowień art. 9 ust. 3 ustawy o odpadach przekazane do odzysku na terenie województwa dolnośląskiego.

W 2011r. i w miesiącach styczeń i marzec 2012 r. osady zagospodarowano poprzez użycie ich do porządkowania i zabezpieczenia przed erozją wodną i wietrzną skarp i powierzchni zamkniętego składowiska odpadów oraz utworzenie okrywy rekultywacyjnej. Działanie to było zgodne z decyzją Starosty powiatu wrocławskiego Nr 107/2010 z dnia 9 marca 2010 r., obowiązującą z ważnością do dnia 30 maja 2012 r. Na ten cel w analizowanych latach zużyto łącznie 825,2 Mg osadów komunalnych.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 5 września 2012 r. pomiędzy ZGK a [...] ¹¹ (obowiązującej do dnia 31 grudnia 2013 r.) uregulowana została współpraca w zakresie odbioru przez ww. gospodarstwo osadów ściekowych o kodzie 19 08 05 z oczyszczalni ścieków w Jurczycach - zagospodarowane w kierunku rolniczym na zasadach określonych w art. 43 ust 1 ustawy o odpadach. W kwietniu 2012 r., na zlecenie ZGK, Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy Oddział we Wrocławiu wykonał opracowanie pt. „Program rolniczego zastosowania osadów ściekowych powstających w oczyszczalni ścieków”, który określał m. in. kryteria rolniczego wykorzystania osadów w oparciu o przeprowadzone analizy prób osadu i gleby obejmując ogólny areal 108,0 ha (3 działki geodezyjne). W karcie przekazania osadu z dnia 18 października 2012 r. ZGK odnotowała, że w dniu 18 października 2012 r. przekazano Spółce ROLKAR łącznie 381 Mg osadu. W karcie przekazania odpadu nie dokonano wpisu dotyczącego miejsca przeznaczenia osadu jak i numerów rejestracyjnych pojazdów wywożących osad ze składowiska osadu. Tym samym nie zostały spełnione wymogi określone ww. rozporządzeniu MŚ w zakresie sporządzania załącznika nr 5. Zapis dotyczący miejsca zastosowania osadu zawarty został w załączniku nr 2 w części ujmującej stosowanie komunalnych osadów ściekowych, w którym określono, że osad zastosowany będzie na gleby typu ciężkiego.

Marek Buczek – st. specjalista ds. kanalizacji i oczyszczalni ścieków, wyjaśniając przyczyny nieodnotowania w karcie przekazania odpadu wymaganych danych informacyjnych (oznaczenie pojazdu, miejsce przeznaczenia osadu) stwierdził, że wywóz osadów odbywał się w jednym dniu i przez nieuwagę nie wpisano wymaganych danych do dokumentacji.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U. Nr 137, poz. 924)

¹¹ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6.09.2001 r. o dostępie informacji publicznej (Dz.U. nr.112, poz.1198 ze zm.) oraz w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. nr 153, poz. 1503 ze zm.).

Dowód: akta kontroli str. 95 – 117 – program rolniczego wykorzystania osadów, 118 – 121 – umowa o współpracy, 122 – 125 – zalecane dawki osadów w gospodarstwie rolnym, 143 – 146 – decyzja Nr 107/2010., 142 – wyjaśnienia M.Buczka.

**Ustalono
nieprawidłowości**

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji (karty przekazania odpadu) dotyczącej odbioru odpadów z terenu oczyszczalni.

Ocena cząstkowa

NIK ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości zagospodarowanie osadów ściekowych.

4. Realizacja wniosków pokontrolnych

**Opis stanu
faktycznego**

W latach 2011 – 2012 w oczyszczalni ścieków nie były przeprowadzane kontrole, które obejmowałyby swoim zakresem wytwarzanie i gospodarowanie osadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 147 - notatka służbowa)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o:

1. Zapewnienie rzetelnego i terminowego sporządzania dokumentacji dotyczącej ewidencji wytwarzanych osadów ściekowych oraz kart przekazania odpadów.
2. Rzetelne dokumentowanie sposobu poboru prób osadów i gruntów przekazywanych do badań laboratoryjnych.
3. Sprawowanie nadzoru nad stosowaniem osadów na gruntach celem zapewnienia przestrzegania obowiązujących przepisów w tym zakresie.
4. Wykonywanie laboratoryjnych badań chemiczno-mikrobiologicznych osadów z wymaganą przepisami częstotliwością.
5. Zapewnienie podania w zlecanych raportach z badań laboratoryjnych osadów i gleb metod referencyjnych uzyskanych wyników.
6. Uporządkowanie tymczasowego składowiska osadów na terenie oczyszczalni oraz zabezpieczeniem osadów przed ponownym ich uwodnieniem przez opady atmosferyczne.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

¹² Dz.U. z 2012 r., poz.82

**Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń**

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

**Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków**

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Delegatury Najwyższej Izby Kontroli we Wrocławiu, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 28 czerwca 2013 r.

Kontroler:

Andrzej Konury
główny specjalista k. p.

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

z up. Zdzisław Poręba
Wicedyrektor Delegatury
NIK we Wrocławiu

Podpis